

У.Я. Садова, Н.І. Андрусишин

Попит і пропозиція на професійному ринку праці Львівщини: обриси сегменту робітничих кадрів

*(за результатами роботи круглого столу на тему
«Трансформація ринку праці робітничих кадрів Львівської області:
стан, тенденції, перспективи»
(Львів, 28 березня 2016 року)*

З ініціативи відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» у Львові 28 березня 2016 р. відбувся круглий стіл з питань вивчення потреби економіки Львівщини в робітничих кадрах.

У роботі круглого столу взяли участь науковці регіону, керівники та фахівці територіальних органів державної влади, представники бізнесу. Присутні мали змогу обговорити гострі проблеми розвитку професійного ринку праці регіону. З вітальним словом виступив директор ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» д.е.н., проф. В. С. Кравців, який вказав на особливу роль науки у розробці та прийнятті виважених державних рішень у сфері стратегічного планування розвитку території Львівщини, і наголосив на невідкладності спільних кроків усіх зацікавлених сторін у вирішенні завдань створення нових робочих місць, окреслив загальні питання дискусії.

Конструктивний тон роботі круглого столу задав виступ керівника відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» д.е.н., проф. У. Я. Садової. У доповіді на тему «Новітні виклики трансформації ринку праці робітничих кадрів: регіональний аспект» було акцентовано увагу на ретроспективних трендах розвитку регіонального ринку праці, охарактеризовано наявний стан справ, визначено новітні чинники та виклики змін, пов'язаних з глобалізацією, науково-технічним прогресом, регіональною спеціалізацією виробництва, світовою кон'юнктурою на аналогічних ринках, інституційними змінами національної економіки, а також із загальною геополітичною ситуацією у світі.

Узагальнюючи результати попередніх досліджень, У. Я. Садова визначила основні новітні риси розвитку ринку праці кадрів робітничих професій Львівщини. На переконання учених, ситуація, яка склалася, впливатиме на прийняття державних рішень у майбутньому, оскільки пов'язана з демографічною кризою й скороченням чисельності населення працездатного віку, світовою фінансовою кризою й стагнацією попиту на робочу силу загалом, революцією в ІТ-сфері й трансформацією усієї системи форм і типів зайнятості населення. Доповідач акцентувала увагу на потребі нового погляду на розвиток системи підготовки робітничих кадрів у регіоні. З приводу цього у доповіді прозвучали й позитивні речі. Так, за даними досліджень науковців, на Львівщині уже в поточному році відзначатиметься приріст кількості юнаків і дівчат, які виступають потенційними вступниками у заклади професійно-технічної освіти. Така динаміка буде мати місце й у наступні роки. Тобто можна вважати, що в регіоні професійний ринок освітніх послуг розпочав свій новий відлік. Цікаво, що з 2017 р. позитивні зміни очікуються й у сфері економіки регіону. Як аргументи У. Я. Садова навела результати досліджень попередніх років, а також висновків, зроблених з даних реалізації проекту «Форсайт економіки України: 2020, 2030 роки»¹. Підводячи ризик, науковець наголосила на потребі наступальних інституційних змін у сфері регулювання професійного ринку праці, на необхідності розробки Схеми збереження й створення нових робочих місць. Така Схема, на відміну від

© У. Я. Садова, Н. І. Андрусишин, 2016.

¹ Згуровський Михайло. Форсайт Економіки України: 2015-2030 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.wdc.org.ua

державних програм зайнятості (спрямовані насамперед на розв'язання проблем незайнятих і безробітних), дала б можливість розглядати ширше коло проблем вдосконалення всієї загальнонаціональної системи зайнятості у галузевому й територіальному аспектах, аж до запуску регуляторів макроекономічної політики. Вихідним пунктом розробки Схеми доповідач назвала моніторинг наявності та додаткової потреби в робітничих кадрах ринкоутворюючих підприємств регіону. Показово, що така робота уже не один рік ведеться у ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України». Про доробок у цій царині, авторську методику вивчення потреб економіки регіону в професійних кадрах, а також можливості перспективного розвитку професійного ринку праці Львівщини детально розповіла старший науковий співробітник у ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України», к.е.н. Н. І. Андрусішин.

У доповіді на тему «До розробки моніторингу наявності та додаткової потреби робітничих кадрів ринкоутворюючих підприємств Львівщини (2006 р., 2011 р., 2015 р.» науковець розказала про витоки самої ідеї організації моніторингу ринкоутворюючих підприємств Львівщини на предмет наявності й додаткової потреби робітничих кадрів, висвітлила методологічні аспекти такого дослідження. Доповідач акцентувала увагу на результатах опитування керівників ринкоутворюючих підприємств Львівщини, здійснених у 2007 р., 2011 р. та 2015 р. Зокрема, нею було підтверджено що, у регіоні в період 2007-2015 рр. відбулись суттєві трансформації ринку праці робітничих кадрів, які відобразилися у зміні їх професійно-кваліфікаційної структури, вплинули на відповідні обсяги та структуру додаткової потреби тощо. Представляючи основні трансформаційні моделі професійної структури робітничих кадрів на ринку праці Львівщини, увага акцентувалася на характеристиці конкретних професійних груп фахівців (механіків, робітників з видобування кам'яного вугілля, робітників житлово-комунальної сфери, працівників швейної справи).

Цікаво прозвучали положення щодо перспектив розвитку ринку праці робітничих кадрів Львівщини. До речі, Н. І. Андрусішин приділила увагу як очікуванням керівників ринкоутворюючих підприємств Львівщини щодо зміни зайнятості та обсягів виробництва, так і передумовам розвитку ринку праці робітничих кадрів. Так, за результатами обстеження виявлено зниження оптимістичних настроїв й очікувань роботодавців, які стосуються розвитку виробництва, зростання його обсягів, збільшення попиту на робітничі кадри. Водночас позитивні зміни очікуються за умови ефективної реалізації державної політики України у сфері євроінтеграції економіки. Нею було зазначено, що уже з 2017 р. у регіоні буде поступово зростати проблема дефіциту кваліфікованих робітників (за станом на 2015 р., охоплювала третину обстежених підприємств). Вирішенню проблеми, за словами доповідача, має слугувати спеціальна програма формування резерву кадрів робітничих професій. Її найкраще реалізовувати навчальним закладам у тісній співпраці з роботодавцями, враховуючи перспективи розвитку економіки регіону.

На завершення доповіді Н. І. Андрусішин окреслила подальші загальні напрями перспективних досліджень, серед яких основними виділено: прогнозування потреби економіки Львівщини в робітничих кадрах (у розрізі видів економічної діяльності та груп професій) і побудова інвестиційного паспорту Львівщини.

У дискусії з приводу виголошених доповідей взяли участь багато осіб.

Зокрема, начальник Головного управління статистики у Львівській області С. І. Зимовіна; заступник начальника управління управління дошкільної, загальної середньої, професійної освіти, соціального захисту, позашкільної та виховної роботи, координації роботи вищих начальних закладів департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації Р. М. Вороняк; заступник директора Львівського міського центру зайнятості О. І. Дрівко; начальник відділу статистики Львівського обласного центру зайнятості О. М. Федик; президент

Асоціації роботодавців Львівщини З. М. Бермес; голова Львівської обласної галузевої організації роботодавців машинобудівної та приладобудівної галузі В. М. Срібний; доцент кафедри статистики Львівського національного університету імені І. Франка О. С. Гринькевич; завідувач кафедри економіки підприємства та інвестицій Інституту економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка» професор В. В. Козик; професор кафедри маркетингу і логістики Інституту економіки і менеджменту НУ «Львівська політехніка» О. Б. Мних; доцент кафедри менеджменту міжнародного підприємництва Інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» М. І. Бублик та інші.

Загалом обговорення проблем трансформації ринку праці Львівщини засвідчило великий інтерес учасників круглого столу до досліджень науковців.

Багато пропозицій стосувалося потреб прискорення розробки та втілення у життя законодавчих ініціатив на державному рівні. Водночас усі присутні були єдині у тому, що зрушити вирішення проблем з мертвої точки неможливо без комплексного вивчення стану справ на локальному рівні, без допомоги місцевих органів влади в організації та реалізації подібних проектів, а також без уніфікації понятійно-термінологічного апарату досліджень, покликаного доступно представляти «науковий продукт» його замовникам, зокрема представникам влади та бізнесу в регіоні.

Садова Уляна Ярославівна – доктор економічних наук, професор, завідувач відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (e-mail: sadlu2004@mail.com). Sadova Ulyana Yaroslavivna – Dr. Sci. (Econ.), Prof., Head of the Department of social and humanitarian development of the region of the SI «Institute of Regional Research n.a. M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Андрусишин Наталія Іванівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (e-mail: andnat@ukr.net).

Andrusyshyn Nataliya Ivanivna – Ph.D. (Econ.), Senior Researcher of the Department of social and humanitarian development of the region of the SI «Institute of Regional Research n.a. M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Надійшло 29.03.2016 р.